

יחידת הבטיחות

תאריך עדכון – 5.9.2021

הוראת עבודה מס' בטי' 07 (להלן: "ההוראה") בטיחות מתקני משחק

1. כללי

- 1.1 אופי הבילוי ביערות כולל פעילות נופש ופיקניק ואירועים חברתיים ותרבותיים לצד משחקים ופעילות ספורט. לצורך זה, הותקנו במקרקעי הייעור שבאחריות קק"ל מתקני משחקים שונים.
- לאחר המשחקים יש חשיבות רבה. הוא משמש למפגש ולמגוון של פעילויות לא שגרתיות, חווייתיות ויצירתיות, המציבות אתגרים לילדים בגילאים שונים ובטווח יכולות רחב. בכך הוא משמש כור היתוך חברתי חשוב ויום-יומי לאוכלוסייה שהוא משרת.
- 1.2 לאור הסיכונים המתלווים לשימוש במתקני משחקים, נדרש מתקן שעשועים לעמוד בדרישות התקן הישראלי 1498: מתקני משחקים על חלקיו.
- התקן הנ"ל למעט שינויים ותוספות המצוינים בו זהה לתקן האירופי EN 1176 ת"י 1498 על חלקיו השונים, כולל הנחיות לדרישות הבטיחות של מתקני משחקים הכוללים בין היתר: מדריך להתקנה, לפיקוח, לתחזוקה ולתפעול וכן הנחיות לגבי תדירות הבדיקות ומהותן.
- נוהל זה מנחה את גורמי קק"ל, האחראים לתחזוקת מתקני משחקים המוצבים ביערות קק"ל בדבר הצורך בבחינה ותחזוקה של המיתקנים, כאמור בתקן דלעיל.
- 1.3 יודגש, כי אין בהוראותיו של נוהל זה כדי להחליף את הוראות הדין, תקנות הבטיחות וההוראות ו/או ההגדרות החלות לעניין הנוהל בנוסחן המלא, אלא כדי לשמש כתמרוך אזהרה כללי שנועד לסייע בידי העובדים והמנהלים. אשר על כן, אין בהוראות הנוהל כדי להוסיף, להחליף או לגרוע מהוראות הדין, התקנות והוראות הבטיחות הקיימות.

2. המטרה

מטרת ההוראה לקבוע הנחיות לאופן תחזוקתם ובחינתם של מתקני המשחקים המוצבים במקרקעי הייעור שבאחריות קק"ל.

3. תוכן

4. הגדרות

- 4.1 "אתר משחקים" - מקום שמצויים בו מתקני משחקים שחלה עליהם סדרת התקנים הישראליים ת"י 1498, ששטחו הוא איחוד מרחבי הנפילה (ראה הגדרה 3.5 בת"י 1498 חלק 1) של מתקני המשחקים שבו וכל השטח הכלוא ביניהם.
- 4.2 הגדרות נוספות ראה בהוראות ת"י 1498.

יחידת הבטיחות

המצב החוקי

תקן מתקני משחקים לילדים מס' 1498 נקבע בשנת 1994 כתקן הרשמי החל על מתקני משחקים לילדים המוצבים באתרי משחקים ציבוריים ופרטיים.

בינואר 2006 נכנס לתוקף תקן רשמי מחודש, בן שמונה חלקים, שהוא אימוץ של התקן האירופי בנושא זה.

משרד התמ"ת הכריז על התקן על כל חלקיו כתקן רשמי. משמעות ההכרזה הזאת היא שחובה לפעול לפי הכללים הקבועים בתקן. התקן מחייב את כל היצרנים לעמוד בכללי תו התקן של מכון התקנים, וכך אין למכור מתקן משחקים ללא תווית תו התקן.

התקן מפרט את הדרישות הנוגעות למתקנים עצמם: מבנה המתקן, החומרים שהוא עשוי מהם ובטיחותו הכללית, תחזוקת מתקנים ובדיקתם, סימון מתקנים, מיקום המתקנים ומיקום אתר המשחקים ועוד.

אשר לבדיקות בטיחות, התקן קובע כי יש לערוך בדיקות בטיחות למתקני משחקים בשלוש רמות:

בדיקה חזותית חודשית של נציג מטעם בעל המתקן שהוסמך לכך;

בדיקה שנתית של מהנדס מכונות מורשה או של מהנדס אזרחי מורשה, שהוכשר לכך במכון התקנים הישראלי; זו הבדיקה העיקרית;

בדיקה תקופתית של מעבדה מאושרת אחת לשלוש שנים.

תחזוקת מתקני משחקים

מתקן שעשועים נדרש לעמוד בדרישות התקן הישראלי 1498: מתקני משחקים על חלקיו. התקן כולל בין היתר: מדריך להתקנה, לפיקוח, לתחזוקה ולתפעול נמצאות הנחיות לגבי תדירות הבדיקות, ומהותן.

מתקני משחק בחינה ותחזוקה

בחינה ותחזוקה של המיתקן יעשו לפי הוראות היצרן בתדירות שאינה פחותה מהתדירות שקבע היצרן.

בחינת תפקוד חודשית

בחינת תפקוד מפורטת יותר, הבוחנת פעולה ויציבות של המתקן, במיוחד בעקבות בליה.

בחינת תפקוד תיערך כל חודש, או לפי הוראות היצרן.

יש לשים לב במיוחד לחלקים שהם "אטומים לכל ימי חייהם".

הבחינה תיערך על-ידי מחלקת התחזוקה של המרחב, ותיעשה בהתאם למפורט בטבלה שלהלן:

יחידת הבטיחות

בדיקת תקינות למתקני משחקים

פגמים אפשריים	הפרט הנבחן
העדר חלקי מבנה; סדקים, שברים וכד'.	מבנה כללי (חלקים קבועים ואחרים)
העדר אמצעי חיבור, התרופפות סגירה, העדר אמצעי הבטחה מפני התרופפות.	אמצעי חיבור
העדר חומר סיכה במסבים, פגם בתנועה (חופש יתר או היתפסות).	חלקים נעים
אי תקינות החיבורים ושחיקתם.	שרשרות
חופש בין היסוד לקרקע, בליטת היסוד מעל פני הקרקע.	יסודות
העדר כיסוי מספיק, אי ניקיון הכיסוי	כיסוי משטחים מתחת למתקנים ובסביבתם.
השחתה	חבלים
	סימון ושילוט
	הגנה מפני יציאה לכביש

בחינת תפקוד שנתית

בחינה השנתית העיקרית נועדה לקבוע, במרווחי זמן של 12 חודשים לכל היותר, את רמת הבטיחות הכוללת של המתקן, היסודות ופני המשטחים, כגון: השפעות מזג האוויר, ראיות לריקבון או לשיתוך וכל שינוי ברמת הבטיחות של המתקן בגלל הוספה או החלפה של רכיבים.

יש לשים לב במיוחד לחלקים שהם "אטומים לכל ימי חייהם".

הבחינה השנתית העיקרית יכולה לדרוש ביצוע חפירה או פירוק של חלקים מסוימים.

הבדיקה השנתית תיעשה באחריות המרחב. הבחינה תיעשה בידי אנשים "בעלי כישורים", שישמרו בקפדנות על הוראות היצרן. לצורך תקן זה הוא מהנדס מכונות או מהנדס אזרחי, שהוכשר והורשה ע"י מכון התקנים הישראלי לערוך את הבדיקות השנתיות.

אחת לשלוש שנים יבדקו המתקנים בדיקה שנתית בידי מעבדה מאושרת. לצורך העניין, מעבדה מאושרת יחשב מכון התקנים הישראלי או מי שאושר על-ידי הממונה על התקינה על פי הסעיף 12 (א) של חוק התקנים תשי"ג - 1953, לבדוק את התאמת המתקנים לתקן ולתת תעודת בדיקה על כך.

לוח זמנים לבחינות.

כדי למנוע תאונות, יקבע כל מרחב לוח זמנים נאות לעריכת בחינות התקינות והבטיחות של כל מגרשי המשחקים המותקנים במקרקעי הייעור של המרחב.

בקביעת לוח הזמנים יובאו בחשבון התנאים המקומיים והוראות היצרן שיכולים להשפיע על תדירות הבחינות הנחוצה. לוח הזמנים יכיל את רשימת הרכיבים המיועדים לבחינות השונות ואת שיטות הביצוע של הבחינות.

תיקון פגמים

יחידת הבטיחות

אם מתגלים בבחינות פגמים חמורים העלולים לסכן את הבטיחות, יתוקנו הפגמים ללא דיחוי. אם הדבר בלתי אפשרי, יש להבטיח שלא יעשה עוד שימוש במתקן, למשל באמצעות ביטול האפשרות להניעו, או על-ידי סילוקו, או על ידי גידורו.

אם צריך להרחיק מהאתר חלק של המתקן, למשל לצורך תחזוקה, יסולקו כל אמצעי העיגון או חלקי היסודות שנותרו בקרקע, או יוגנו והאתר יובטח על מנת שלא יתאפשר בו שימוש.

בטיחות אישית - יש להימנע מביצוע תיקונים כאשר המתקן נמצא בפעולה, אם הדבר עלול לסכן את בטיחותם של אנשי התחזוקה או של הציבור.

הערות כלליות הנסמכות על ת"י 1498 חלק 7 מתקני משחקים: מדריך להתקנה, לפיקוח, לתחזוקה ולתפעול

התחזוקה של המיתקן תיעשה לפי הוראות היצרן בתדירות שאינה פחותה מהתדירות שקבע היצרן.

הגורמים האחראים במרחב, יביאו בחשבון, בכל השלבים של התכנון, ההתקנה, הבחינה, התחזוקה והתפעול, את המידע שסיפק היצרן כגון מידע-מוקדם, קטלוגים, הוראות התקנה והוראות תחזוקה.

מנהל המרחב יקבע מערכת נאותה לניהול הבטיחות של מגרש המשחקים.

מנהל המרחב יבצע הערכה תקופתית של האפקטיביות של כל אמצעי הבטיחות המשמשים במגרש המשחקים. ההערכה תבוצע אחת לשנה לפחות ובאופן שיטתי.

עובדים המבצעים תפקידים כחלק מניהול הבטיחות כגון בחינה, תיקונים, ותחזוקה, יהיו בעלי כישורים. רמת הכשירות תשתנה לפי התפקיד, וייתכן שיהיה צורך בהדרכה. העובדים יקבלו מידע מתאים לגבי תפקידיהם ולגבי האחריות והסמכות שלהם.

עבודות מיוחדות - עבודות מיוחדות כגון: ריתוך של חלקי מבנה, העלולות להשפיע על בטיחות מתקן, יבוצעו בידי אנשים מוסמכים בלבד.

שילוט - במגרש המשחקים יהיה שלט המציין את מיקומו של אמצעי התקשורת הקרוב ביותר להזעקת שירותי חירום, כגון טלפון.

הכניסה, היציאה ומסלולי החירום אל מגרש המשחקים וממנו, המיועדים לשימושם של הציבור ושל שירותי החירום, יהיו נגישים ונקיים ממכשולים בכל עת.

כדי ללמוד את כל נושא תחזוקת מתקני משחק יש לעיין בתקן 1498 על חלקיו. את התקן ניתן להשיג בספריית מכון התקנים.

לצורך קבלת פרטים נוספים בשאלות הנוגעות אישור מתקני משחק ניתן לפנות למעבדת הבניין של מכון התקנים.

תיעוד ובקרה

בידי מנהל התחזוקה במרחב ישמרו רשומות של כל הפעולות שנקטו במסגרת ניהול הבטיחות. התיעוד הנוגע לבטיחות במגרש המשחקים יכלול:

תעודת בחינה ותעודת בדיקה - אם הדבר ישים;

הוראות בחינה ותחזוקה;

הוראות תפעול, אם הדבר ישים;

רשומות של המפעילים כגון יומן;

מסמכים מיוחדים הנוגעים לתכנון ולמכרז. מסמכים אלה ישמרו כך שיהיו נגישים בשעת הצורך למטרות תחזוקה, בחינה ותיקונים.

יחידת הבטיחות

מנהל המרחב או מי מטעמו, יערוך ביקורת מדי 3 חודשים על מילוי הוראות נוהל זה, לרבות ביצוע הביקורות ותעודן כנדרש.

5. אחריות

האחריות ליישום הוראה זו חלה על מנהל בטיחות מבקרים, מנהל המרחב הנוגע, מנהל מפ"ק ועל כל בעל תפקיד בק"ל כנגזר מתוכן הנוהל.

האחראי לעדכון ההוראה ובדיקת התאמתה לצרכי הקרן הקימת לישראל יהיה מנהל מפ"ק.